

Hình dung tản mạn về một ngày tết đọc sách

Nguyễn Minh Sơn
Ban Tu Thư - Đại học Hoa Sen

Không phải ai cũng có thể hưởng trọn một cái tết âm lịch bình thường. Vì nhiều lý do khác nhau, sự bất bình đẳng không bao giờ có thể xóa hết.

Nhưng một ngày tết đọc sách, nếu có, thì sẽ không như vậy. Gần như ai cũng có thể tham dự vào sự kiện đó với tất cả niềm vui khi tự mình tạo ra cho mình một cái tết trong cái tết chung của mọi người.

Ai cũng có thể có trên tay mình một cuốn sách, hoặc mỏng hoặc dày cộm, hoặc bằng bìa mềm giá rẻ hoặc bìa cứng in đẹp đắt tiền... Cũng không loại trừ việc một bạn trẻ đang đeo headphone, đi dọc hè phố, lắng tai nghe đọc một cuốn sách.

Và thế là, nhẹ nhàng và dễ dàng, họ đi vào ngày hội. Một ngày hội của rất nhiều người cô đơn, vì đọc sách là một động thái im lặng bùng nổ cô đơn nhất của con người. Nhưng mặt khác, dù ngồi trong nhà, lần giờ những trang sách, thì một chút loạt soạt không khí đó cũng sẽ tạo ra hiệu ứng cánh bướm cho thế giới rộng lớn ngoài kia. Tương tự, một ngày ngắn chẳng tày gang nhưng cộng hưởng say mê của nhiều người đọc sách này sẽ tạo ra hiệu ứng cánh bướm cho những ngày còn lại của một năm.

Bạn đi vào ngày tết đó bằng cách leo lên xe buýt, ngồi lì trên đó, không xuống trạm nào cả, và cứ thế đọc, chỉ xuống xe khi đã đọc xong cuốn sách 200 trang của một nhà văn trẻ trong nước. Bác tài và người lơ xe sẽ không phiền hà gì bạn đâu.

Anh đến quán cà phê đọc sách với bạn bè. Và anh có thể đọc sách đến tối mịt trong khi các nhân viên phục vụ sẽ liên tục đem trà đá hay nước lọc ra tiếp sức cho anh.

Tại các quán cà phê sách chuyên nghiệp, trong dịp này, chắc chắn sẽ có nhiều sự kiện: khách tặng sách cho nhau kèm theo những nụ hôn, những cái bắt tay, những cảnh hồng; khách sẽ tặng sách cho thư viện của quán; quán sẽ tặng sách cho những người khách nhỏ tuổi nhất có mặt hôm đó.

Tôi có thể đến thư viện tìm cuốn sách đang đọc dở dang... Và lần đầu tiên cô thủ thư sẽ cho tôi đọc vội vài chục trang một cuốn sách quý - một món hàng độc - mà bao nhiêu ngày thường trôi qua tôi không thể nào đụng đến được vì không có thể đọc đặc biệt.

Một cụ bà sẽ tham gia vào buổi đọc *Truyện Kiều* cùng với các cụ trong làng, mỗi người thay nhau đọc 4 câu cho đến câu cuối cùng: *Mua vui cũng được một vài trống canh.*

Cùng một cách đó, những người phụ nữ đang yêu hoặc thất vọng vì yêu sẽ cùng nhau đọc *Bà Bovary* của Gustave Flaubert hay *Một thời để yêu một thời để chết*, *Khải hoàn môn* của Erich Maria Remarque, *Cánh đồng bất tận* của Nguyễn Ngọc Tư.

Tương tự, những người đàn ông trung niên sẽ lắng nghe nhau đọc *Thân phận con người* của Andre Malraux, *Tội ác và Trừng phạt* của Dostoievsky...

Những cô cậu học sinh sẽ đọc to từng đoạn của *Vĩnh biệt Columbus* của Philip Roth, *Love story* của Erich Segal, *Bắt trẻ đồng xanh* của Jerome Salinger, *Bờ xám* của Vũ Đình Giang...

Giữa bãi cỏ công viên, một chàng trai đang bày cho các cô gái kỹ năng đọc tốc hành một cuốn sách...

Ngày hôm ấy, những người khách du lịch nước ngoài sẽ rất tò mò, thích thú với những gì đang diễn ra chung quanh họ, và họ sẽ sẵn sàng chia sẻ niềm vui về những cuốn sách thú vị họ đã đọc.

Sẽ có các cuộc thi về sách. Từ những câu đố vui về tác giả, tên sách, tên nhân vật, đến những cuộc thi cao cấp như tóm tắt những con quái vật ngàn trang như *Chiến tranh và Hòa bình*, *Don Quixote* hay *Đỏ và Đen* trong tối đa 300 chữ. Đọc sách làm nảy sinh trí tưởng tượng, vậy anh hay chị hãy kể cho mọi người nghe mình đã tưởng tượng điều gì sau khi đọc xong cuốn sách gần đây nhất... Và, dù có chút nặng nề, những nhà học giả đáng kính đừng quên kể cho các bạn trẻ nghe về những phiên tòa xử tội đạo văn, đạo sách.

Ở quán cà phê sách quen thuộc trên đường Nguyễn Đình Chiểu, nhà triết học Bùi Văn Nam Sơn sẽ diễn giải ân cần cho các độc giả mê sách triết học những đoạn tối tăm nhất trong các tác phẩm bom tấn của Hegel, Kant... trong khi các học trò của ông khoe nhau bản dịch những cuốn sách triết mới ra lò... Đây là buổi sáng. Còn buổi chiều, nhà thần học Nguyễn Nghị sẽ nói về chương *Nhã ca* trong *Cựu ước* trước những đôi mắt mở to vì ngạc nhiên của nhiều người.

... Tư thế có lẽ là đẹp nhất của một người, bất kể người già hay cậu học sinh cấp 1, người thợ thuyền làm than hay bậc thức giả sáng láng, vị nữ tu hay cô gái trong trang phục gọi cảm, là lúc người ấy đang đắm chìm hồn trí vào một cuốn sách. Hãy gửi hình ảnh biểu tượng đó cho một hành tinh khác ngoài trái đất. Người ngoài hành tinh thoạt đầu sẽ không hiểu chúng ta đang làm gì, và họ sẽ tò mò tìm đến thăm, đòi xin những cuốn sách. Lúc bấy giờ ta sẽ tặng họ *Hiện tượng học về tinh thần* của Hegel; *Lâu Đài* của Kafka; *Kẻ xa lạ* của Albert Camus; *Đi tìm thời gian đã mất* của Marcel Proust, *Tuyển thơ Hồ Xuân Hương*...

... Saint Isidore xứ Seville, vị thánh bảo hộ của việc đọc sách nói rằng mọi sự phát triển về tinh thần đều đến từ việc đọc sách. Ngày tết đọc sách là dịp để cả xã hội tập trung chăm lo cho những nhóm người, những cá nhân bị thua thiệt trong cuộc đời vì sự què quặt tinh thần, và nhận diện nguyên nhân của nó là do thiếu thốn từ nhỏ niềm đam mê đọc sách. Xã hội sẽ có thêm những chương trình khuyến khích đọc sách; những khoản đầu tư lớn cho việc làm ra những cuốn sách hay cho mọi lứa tuổi, mọi trình độ. Bằng những cam kết rõ ràng không được lãng quên, dù cố tình hay cố ý. Ngược lại, những người phát triển về tinh thần có dịp khiêm tốn nhìn ra chung quanh để thấy mình may mắn hơn nhiều người khác, và họ biết phải làm gì để chia sẻ “sự may mắn” đó.

... Những người thành công nhất trong sự nghiệp của mình hầu hết đều là những người đam mê đọc sách. Không chỉ đọc những thứ trong lĩnh vực nghiên cứu, nghề nghiệp của mình, họ còn đọc rộng ra ngoài, thậm chí nhiều người đọc sâu vào những lĩnh vực không liên quan gì đến công việc hiện tại của mình.

Trên những màn hình không lồ đặt tại các công viên không phải là những trận bóng đá mà là những trang sách ebook hay nhất được các bạn trẻ tuyển chọn từ những ngày trước đó qua một liên mạng. Và bằng iphone, bạn có thể tải free những cuốn sách của... SachHay.com!

Các nhà sách sẽ làm gì trong ngày tết đặc biệt này? Không phải là một ngày đại hạ giá mà là ngày bán sách đúng theo giá bìa nhưng tặng thêm một cuốn sách nào đó... cho những người mua sách.

Mọi người sẽ trao đổi về kinh nghiệm đọc sách. Sẽ cùng nhau trả lời những câu hỏi, đại loại như: Tại sao nhà văn Mỹ Philip Roth nói rằng nếu đọc một cuốn tiểu thuyết mà mất đến một tháng thì coi như không đọc gì cả? Tại sao Milan Kundera, nhà văn Pháp gốc Séc cứ đọc đi đọc lại những cuốn sách dày hàng trăm trang? Điều gì khiến *Luận Ngữ* của Khổng Tử lại có thể trở thành một trong những tác phẩm tâm đắc nhất của Bùi Văn Nam Sơn, một người đã dâng hiến cả đời mình cho việc nghiên cứu triết học Tây Phương? Tại sao nhà nghiên cứu Trần Bạch Đằng sinh thời từng phát biểu rằng nếu chỉ được phép mang theo một cuốn sách ra ngoài hoang đảo, ông sẽ mang theo một cuốn tiểu thuyết của Kim Dung? Nếu rơi vào trường hợp này, bạn sẽ mang theo cuốn sách gì? Hình dung tản mạn một ngày tết độc sách sẽ diễn ra như thế, nhưng tôi thực tình không biết nó sẽ kết thúc ra làm sao. Chỉ mơ hồ đoán rằng sẽ có những cuộc hóa thân sau ngày hôm ấy, phần lớn xảy ra nơi những người trẻ tuổi.